

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 1.10.2008
COM(2008) 604 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Regionalno povezovanje za razvoj v državah AKP

{SEC(2008) 2538}
{SEC(2008) 2539}

SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Regionalno povezovanje za razvoj v državah AKP

1. SPREMINJAJOČE SE RAZMERE¹

Globalizacija poteka vse hitreje in ustvarja novo raven gospodarske soodvisnosti, v kateri afriške, karibske in pacifiške države (države AKP) niso polno udeležene. Regionalno povezovanje vse bolj velja za sredstvo, s katerim je mogoče izkoristiti prednosti globalizacije in se hkrati boriti proti njenim negativnim učinkom.

Evropa že dolgo podpira regionalno povezovanje v državah v razvoju, vendar je Komisija zadnjič predstavila svojo vizijo na tem področju leta 1995². Danes regionalno povezovanje ni le trdno zasidrano v razvojni politiki Evropske unije (EU)³, temveč več nedavnih pobud tudi neposredno vpliva na regionalno povezovanje v državah AKP ali se osredotoča nanj. Med pomembnimi dosežki zadnjih dveh let sta regionalno načrtovanje 10. Evropskega razvojnega sklada (ERS) in intenzivna faza pogajanj za sklenitev sporazumov o gospodarskem partnerstvu z regijami AKP.

Vendar je mogoče storiti več in bolje. Treba je oceniti doseženi napredek, pregledati usklajenost delovanja EU in določiti nadaljnje korake. V tem sporočilu je predstavljena posodobljena, celovita in usklajena vizija EU glede regionalnega povezovanja kot ključnega mehanizma za trajnostni razvoj držav AKP, ter vloga regionalnega političnega in strateškega sodelovanja. Sporočilo tudi poziva države članice, da enotno podprejo skupno vizijo in načela.

2. DOSEŽKI IN IZZIVI REGIONALNEGA POVEZOVANJA DRŽAV AKP

Od sredine devetdesetih let prejšnjega stoletja se regionalno povezovanje med državami AKP nenehno pogloblja in širi. Najpomembnejši dosežek je prizadevanje za vzpostavitev območij proste trgovine ter carinskih in monetarnih unij. Vendar so „stroški nepovezovanja“ še vedno pretirano visoki. Regije se sicer srečujejo z različnimi izzivi, povsod pa je v ospredju pet vprašanj:

- **pomanjkanje prevzemanja odgovornosti in institucionalne usposobljenosti na regionalni in nacionalni ravni.** To vključuje neustrezna pooblastila, pomanjkanje pravnih in orodij za učinkovito izvajanje politik ter nezadostno prevzemanje odgovornosti zainteresiranih strani, zlasti civilne družbe in državnih uprav,
- **potreba po preseganju razdrobljenosti regionalnih trgov** in boljšem izvajanju sporazumov o gospodarskem povezovanju. Ob tem bi bilo treba racionalizirati prekrivajoče se ali neusklajene programe povezovanja ob upoštevanju posebnosti vsake regije (zlasti otoških regij),

---

¹ Dodatne informacije o ozadju so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije (SEC(2008) 2539, 1.10.2008).

² Sporočilo Komisije o podpori Evropske skupnosti prizadevanjem za regionalno povezovanje med državami v razvoju, COM (1995) 219 konč., 16.6.1995.

³ „Evropsko soglasje o razvoju“, http://ec.europa.eu/development/policies/consensus_en.cfm.

- *nezadostna gospodarska razvejenost*, ki povzroča veliko odvisnost od majhnega števila izvoznih surovin in pomanjkanje dopolnjevanja med gospodarstvi posameznih držav,
- *neučinkovite infrastrukturne povezave*, ki ustvarjajo čezmerno visoke stroške prometa in javnih služb znotraj regij,
- *potreba po učinkovitejših regionalnih politikah za spoprijemanje s skupnimi izzivi za podporo trajnosti*, ki vključuje zmanjšanje negativnih zunanjih učinkov povečanega gospodarskega povezovanja, krepitev pozitivnih sinergij med gospodarskim povezovanjem in trajnostno rastjo ter bolj enakomerno porazdelitev koristi in stroškov regionalnega povezovanja.

3. POGLED EU NA REGIONALNO POVEZOVANJE ZA RAZVOJ

Predlagana je naslednja široka opredelitev regionalnega povezovanja, ki se opira na Sporazum o partnerstvu iz Cotonouja: regionalno povezovanje je proces sporazumnega premagovanja političnih, fizičnih, gospodarskih in socialnih ovir, ki ločujejo države od sosednjih držav, ter sodelovanja pri upravljanju skupnih virov in regionalnih javnih dobrin.

Evropska izkušnja je zgled za številne regije AKP. Politični cilji in specifični cilji regionalnega povezovanja so si dokaj podobni, vendar pa metode, ki se uporabljajo v regijah AKP, pogosteje temeljijo na sporazumnem sodelovanju in usklajevanju kakor na nadvladanih institucijah in delitvi suverenosti.

Razlikovati je mogoče med tremi glavnimi cilji regionalnega povezovanja:

- **politična stabilnost** je osnovni pogoj za gospodarski razvoj. Regionalne organizacije imajo vse pomembnejšo vlogo pri blaženju sporov med državami in širjenju človekovih pravic. Regionalno povezovanje prispeva tudi k ustvarjanju zaupanja, krepitvi razumevanja med skupinami in poglobljanju njihove soodvisnosti,
- **gospodarski razvoj**: na večjih in bolj usklajenih trgih prosti pretok blaga, storitev, kapitala in oseb omogoča ekonomije obsega in spodbuja naložbe, s čimer pospešuje gospodarsko rast in krepi trgovino med državami Juga. Prava kombinacija postopnega povečevanja regionalne in zunajregionalne konkurence ter preišljene zaščite omogoča nemoteno vključevanje v svetovni trgovinski sistem ter zagotavlja, da regionalno povezovanje deluje kot sredstvo za rast in pospešeno zmanjševanje revščine.
- **regionalne javne dobrine**: izzive z nadvladano razsežnostjo, kakršni so varnost hrane, naravni viri, biotska raznovrstnost, podnebne spremembe ter nadzor bolezni in zatiranje škodljivcev, se da premagovati le s sodelovanjem med sosednjimi državami.

Ta opredelitev in večrazsežna vizija regionalnega povezovanja bi morala voditi vse delovanje EU⁴, ki podpira procese povezovanja v državah AKP.

4. PREDLAGANI NAČIN PODPORE EU REGIONALNEMU POVEZOVANJU ZA RAZVOJ DRŽAV AKP

V odziv na pet izzivov, opisanih v oddelku 2, bi se morala EU zavezati k podpiranju petih spodaj navedenih prednostnih nalog⁵. To prizadevanje bi moralo temeljiti na strateških

⁴ Vključno s partnerstvom med EU in Afriko na področju trgovine in regionalnega povezovanja.

⁵ Glej oddelek 5 o orodjih.

razvojnih načrtih posameznih regij in dialogu, namenjenemu skupni presoji izzivov ob ustreznem upoštevanju regionalnih posebnosti in potreb.

4.1. Krepitev regionalnih institucij

EU bi morala podpirati:

- **regionalno vodenje in sodelovanje za mir in stabilnost**, tako med državami kot znotraj držav, vključno s širjenjem človekovih pravic,
- **izboljšanje institucionalne usposobljenosti na regionalni in nacionalni ravni** z obnovitvijo prizadevanj za krepitev nacionalne usposobljenosti za izvajanje regionalnih politik,
- **poenostavitev institucionalnih struktur** in programov povezovanja,
- **prevzemanje večje odgovornosti za regionalne procese povezovanja** ter vključitev več različnih zainteresiranih strani na nacionalni in regionalni ravni.

4.2. Vzpostavitev povezanih regionalnih trgov

EU bi morala še naprej podpirati regije na tem področju, med drugim pri naslednjih prizadevanjih:

- **učinkovito izvajanje regionalnih dogovorov na področju blagovne menjave**, ki vključuje posodobitev carinskih sistemov in zbiranje javnofinancijskih prihodkov,
- **povezovanje storitvenega sektorja in naložb**, katerega cilj je povečanje konkurence na regionalnih trgih, znižanje presežnih stroškov storitev ter uvedba preglednejših in bolj ustaljenih regionalnih pravil o naložbah,
- **tehnične ovire v trgovini** ter **sanitarni in fitosanitarni standardi**: standardizacija in usklajevanje z mednarodnimi standardi odpravljata potrebo po nadzoru, ki predstavlja veliko obremenitev, izboljšujeta varnost hrane na regionalni ravni in olajšujeta dostop regionalno proizvedenih izdelkov do mednarodnih trgov,
- **monetarno povezovanje**: ambiciozni načrti za vzpostavitev regionalnih monetarnih unij držav AKP morajo upoštevati, da mora biti razvoj monetarnega in ekonomskega povezovanja tesno povezan. EU je pripravljena deliti lastne izkušnje pri povezovanju in usklajevanju politik s partnerskimi državami AKP. Vprašanju makroekonomskega usklajevanja bo namenjena večja pozornost v okviru dialoga o splošni proračunski podpori ES na nacionalni ravni.

4.3. Spodbujanje razvoja podjetništva

EU bi morala okrepiti regionalno razsežnost svoje podpore razvoju podjetništva in krepitvi proizvodnih zmogljivosti na področjih, kjer delovanje na regionalni ravni ustvarja dodano vrednost:

- **izboljšanje zakonodajnega okolja** (npr. zakonodaja o podjetjih in družbah, industrijski standardi, predpisi o intelektualni lastnini, konkurenčna zakonodaja, davčne politike vključno z davčnimi goljufijami),
- **krepitev proizvodnih zmogljivosti** (razvoj industrijskih in izvoznih strategij, regionalno usposabljanje in raziskovalne ustanove),
- **razvoj regionalnih finančnih trgov** za zbiranje regionalnega in zunanjega kapitala za razvoj podjetništva, zlasti MSP,

- *spodbujanje sodelovanja med podjetji* za pospeševanje proizvodnih omrežij, oskrbovalnih verig in omrežij podjetniških združenj.

4.4. Povezovanje regionalnih infrastrukturnih omrežij

EU bi morala podpirati povečevanje infrastrukture s poudarkom na dokončanju „manjkajočih členov“ med nacionalnimi cestnimi, energetskimi in telekomunikacijskimi omrežji. Podpora ES za infrastrukturo, ki vključuje podporo infrastrukturnemu partnerstvu EU–Afrika, se bo med 9. ERS (2000–2007) in 10. ERS (2008–2013) povečala za 50 %. Tem prizadevanjem bi se morale pridružiti tudi države članice EU.

4.5. Razvoj regionalnih politik za trajnostni razvoj

EU bi morala podpirati prizadevanja regij za obvladovanje skupnih izzivov na področjih, kjer obstaja največja regionalna dodana vrednost za trajnostno preživljanje prebivalstva. Glede na posamezno regijo se ta podpora lahko nanaša na naslednja področja:

- *varnost hrane in kmetijska pridelava*: usklajevanje politik in standardov, regionalni informacijski sistemi, ki omogočajo boljše delovanje regionalnih trgov hrane in kmetijskih proizvodnih sredstev, upravljanje regionalnih zalog hrane ter politike proti degradaciji tal in širjenju puščave lahko pripomorejo k izboljšanju varnosti hrane,
- *skupno upravljanje naravnih virov*: za reševanje čezmejnih okoljskih problemov so nujne celovite in učinkovite regionalne politike. ES bo zlasti podpirala boj proti podnebnim spremembam in izgubi biotske raznovrstnosti, pa tudi trajnostno upravljanje ribištva, gozdov, energetskih virov in vodnih območij.
- *socialna kohezija na regionalni ravni*: nacionalne in regionalne prerazdelitvene politike zagotavljajo, da se stroški in koristi regionalnega povezovanja enakomerno porazdelijo po državah in znotraj njih.

K navedenemu bo prispeval tudi razvoj *znanstvenih in tehnoloških zmogljivosti* za povečanje prispevka znanosti k reševanju skupnih problemov ter spodbujanju rasti in zmanjšanju revščine.

5. KAKO ČIM UČINKOVITEJE UPORABLJATI ORODJA EU ZA PODPORO REGIONALNEMU POVEZOVANJU V DRŽAVAH AKP

Podpora regionalnemu povezovanju držav AKP temelji na osnovnih načelih Sporazuma o partnerstvu iz Cotonouja: prevzemanju odgovornosti, dialogu in trajnostnem razvoju. V skladu s tem EU spoštuje izbire svojih partneric glede ciljev, oblike, hitrosti in osrednjih področij njihovih procesov povezovanja. EU bi morala podpirati izbire, za katere se odločajo regije. To pomeni, da morajo tudi naše partnerske države AKP prispevati svoj del prizadevanj in odgovornosti.

Ob tem mora biti načelo subsidiarnosti temeljno vodilo. Reševanje vprašanj na ravni, ki bo čim bolj povečala učinkovitost in uspešnost dejavnosti, koristi tudi državam partnericam AKP.

5.1. Politična partnerstva med EU in državami AKP za regionalni razvoj

EU je v zadnjem času poglobila vsestranski politični dialog med svojimi institucijami in regijami AKP, katerega rezultat je bilo sprejetje regionalnih strategij za karibske (marec 2006) in pacifiške države (maj 2006) ter skupne strategije EU–Afrika (december 2007).

Ta dialog se nadaljuje in daje največji poudarek miru, varnosti in preprečevanju konfliktov, pa tudi izmenjavi izkušenj pri povezovanju ter skupnih politikah. Ker je tudi EU regija, ki povezuje različne države, naj bi se ta dialog razvijal v smeri popolnoma usklajenega pristopa EU.

Zato je nujno izboljšati usklajenost in učinkovitost vseh instrumentov, ki jih ima EU na razpolago, da bodo bolj učinkovito podpirali pet zgoraj opisanih prednostnih nalog.

5.2. Politični dialog na regionalni ravni: ohranjanje duha Sporazuma iz Cotonouja

Za okrepitev političnega dialoga na regionalni ravni bi morala EU:

- **izboljšati dialog o regionalnem povezovanju:** Komisija se zaveda ključnega pomena nacionalne ravni za uspešno regionalno povezovanje in bo zato začela redna posvetovanja o regionalnih vprašanjih z nacionalnimi organi; poleg tega bo v okviru rednega spremljanja dogovorov o vodenju, ki so jih sprejele države AKP, posebna pozornost namenjena izpolnjevanju dogovorov o regionalnem povezovanju, h katerim so se zavezale nacionalne vlade.

EU bi morala podpirati izmenjavo izkušenj med regijami in morebitne medsebojne preglede regionalnih programov povezovanja. V Afriki bi morala ta izmenjava vključevati Afriško unijo.

Poleg tega bi morala EU deliti svoje izkušnje z regijami AKP na področjih, ki so za te regije po njihovem mnenju najpomembnejša. Mednje spada več politik EU: gospodarska in socialna kohezija, zdravje, varnost hrane, kmetijstvo, promet, okolje in energetika.

- **razširiti dialog o regionalnem povezovanju:** EU mora spodbujati vzpostavljanje regionalnih podjetniških forumov ter načrtno podpirati vzpostavljanje ali krepitev regionalnih forumov civilne družbe in parlamentarnih odborov, namenjenih nadzoru regionalnega povezovanja.

EU bi morala spodbujati tudi dejavnosti akademskih ustanov, ki se ukvarjajo z analizami regionalnega povezovanja, ter nasploh podpirati pobude za spremljanje regionalnega povezovanja v državah AKP, vključno s tistimi, ki so povezane z sporazumi o gospodarskem partnerstvu.

5.3. Razvojna politika: Evropsko soglasje o razvoju v praksi

Med letoma 2008 in 2013 bo regionalno povezovanje dodatno podpiral 10. ERS. Tudi države članice EU bi morale občutno okrepiti svoje dejavnosti.

5.3.1. Združevanje prizadevanj EU: začetek skupnega načrtovanja

V skladu z načeli učinkovitosti pomoči mora EU razviti skupni pristop k regionalnemu povezovanju za razvoj v državah AKP.

- EU je zavezana skupnemu načrtovanju in skupnim strategijam na nacionalni ravni. ***Regionalno načrtovanje ES bi zato moralo biti prvi korak k skupnemu načrtovanju EU.***
- pripravljajo se „**regionalni paketi evropske pomoči za trgovino**“, s katerimi se bo izvajala evropska strategija pomoči za trgovino, vključno s podporo izvajanju sporazumov o gospodarskem partnerstvu. Komisija pozdravlja trdno zavezanost Sveta in držav članic, hkrati pa jih poziva, da svoja prizadevanja občutno povečajo, da bi te pakete pripravili čim prej,

- regionalne organizacije držav AKP so prepogosto odvisne od prispevkov donatorjev. Cilj je doseči njihovo finančno vzdržnost, zato je ključna **mobilizacija nacionalnih in regionalnih virov**, zlasti za podporo manj razvitim državam v nastajajočih regionalnih projektih,
- pod vodstvom regije mora EU okrepiti svoje **usklajevanje z drugimi razvojnimi partnerji** (npr. mednarodnimi finančnimi ustanovami in regionalnimi razvojnimi bankami), pod pogojem, da je njihova podpora popolnoma v skladu s pariškimi načeli.

5.3.2. Okrepljena pomoč ES

Sredstva ERS za regionalno usmerjene projekte so v obdobju med letoma 1996 in 2007 (8. in 9. ERS) znašala 3,2 milijarde EUR. ERS je podpiral predvsem trajnostni razvoj, za katerega je bilo namenjenih 1,2 milijarde EUR, sledila pa sta mu razvoj infrastrukture (777 milijonov EUR) in razvoj podjetništva (524 milijonov EUR).

V naslednjih letih bodo temeljni instrument podpore ES za regionalno povezovanje držav AKP **regionalni programi v okviru 10. ERS**. Ob precejšnjem povečanju skupnega ERS ob prehodu z 9. na 10. ERS so se sredstva za regionalne programe skoraj podvojila in znašajo 1,78 milijarde EUR. To povečanje je odraz soglasja EU in držav AKP glede pomena regionalnega povezovanja za razvoj.

Regionalni strateški dokumenti in regionalni okvirni programi⁶, ki se pripravljajo, vključujejo analizo stanja na področju regionalnega povezovanja ter strategijo odziva za pet glavnih prednostnih področij, navedenih v oddelku 4. Ti dokumenti in programi bodo:

- v vseh regijah zagotavljali podporo **regionalnim mehanizmom za spodbujanje miru in stabilnosti**, za preprečevanje in upravljanje sporov ter za boj proti varnostnim grožnjam (npr. organiziranemu kriminalu), s čimer bodo prispevali k uresničevanju obširnega regionalnega programa za varnost ljudi. V Zahodni, Južni in Vzhodni Afriki bo podpora ERS pripomogla h krepitvi regionalnega stebra vseafriških struktur miru in varnosti,
- namenjali posebno pozornost **regionalnemu gospodarskemu povezovanju** – temu področju bo verjetno namenjenih skoraj 75 % okvirnih odobritev (tj. 1,3 milijarde EUR),
- v okviru programa regionalnega gospodarskega povezovanja se bodo osredotočali na **posebne regionalne prednostne naloge** s poudarkom na dokončanju bolj povezanih trgov, razvoju proizvodnih zmogljivosti ter izboljšanju infrastrukturnih omrežij in okrepljenemu regionalnemu sodelovanju za spodbujanje trajnostnih energetskega politik. Posebna pozornost bo posvečena podpornim ukrepom za sporazume o gospodarskem partnerstvu; skoraj polovica regionalnih okvirnih programov za karibske države naj bi bila namenjena njihovemu izpolnjevanju zavez v okviru sporazumov o gospodarskem partnerstvu,
- odražali **raznolikost regij AKP** glede njihovih prednostnih področij trajnostnega razvoja. To se zlasti nanaša na sedmi osrednji sektor v pacifiški regiji (ribištvo) in Srednji Afriki (gozdarstvo). V Zahodni Afriki je predvidena pomoč za varnost hrane in kmetijstvo, v Vzhodni Afriki pa pomoč za upravljanje talnih, vodnih in morskih virov,

---

⁶ Delovni dokument služb Komisije „Regionalni strateški dokumenti in okvirni programi 10. Evropskega razvojnega sklada“ (SEC(2008) 2538 z dne 1.10.2008). Regionalni strateški dokumenti so v zaključni fazi priprave. Informacije v tem sporočilu ne vplivajo na formalno sprejetje programov s strani Komisije.

- podpirali *dobro regionalno upravljanje* s poudarkom na krepitvi usposobljenosti nedržavnih nosilcev.

V okviru **nacionalnih programov 10. ERS** bo dan večji pomen regionalnim vprašanjem. 30 % (3,7 milijarde EUR) sredstev za posamezne države je namenjenih gospodarskemu razvoju, od tega večji del za gospodarsko infrastrukturo (približno 3 milijarde EUR, pri čemer bo večji poudarek na regionalnih povezavah) in precejšen znesek za pomoč trgovini in regionalnemu povezovanju ter proizvodnim dejavnostim, vključno s kmetijstvom (približno 600 milijonov EUR).

Sredstva ERS za vse države AKP bodo prispevala k nadaljnji krepitvi regionalnega povezovanja na področjih, kjer medregionalni pristop lahko ustvarja dodano vrednost, tj.:

- *razvoj podjetništva*: ES si bo v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko prizadevala okrepiti sinergije med Skladom za spodbujanje naložb (h kateremu ERS prispeva do 3,5 milijarde EUR) in regionalnimi okvirnimi programi 10. ERS.

Naloge in upravljavsko strukturo Centra za razvoj podjetništva (podpora ERS v povprečju znaša 18 milijonov EUR na leto) je treba prilagoditi tako, da se bo njegova učinkovitost občutno izboljšala ter da se bo prednostno ukvarjal s podpiranjem podjetij pri njihovem prizadevanju, da izkoristijo prednosti regionalnega povezovanja,

- *infrastrukturalna omrežja*: skrbniški sklad EU–Afrika za infrastrukturo bo še naprej prejemal podporo kot inovativno orodje za izvajanje infrastrukturnega partnerstva EU–Afrika. Razmišlja se o podobnih mehanizmih za pacifiške in karibske države,
- *mir in varnost v Afriki*: EU bo še naprej podpirala vlogo regionalnih nosilcev v afriškem programu za mir in varnost v okviru skupne strategije EU–Afrika ter zlasti prek mirovne pomoči za Afriko.

Pomembno vlogo bodo imeli tudi **programi, financirani iz proračuna ES**:

- *instrument za razvojno sodelovanje* (tematski programi za varnost hrane, okolje in trajnostno upravljanje naravnih virov, vključno z energijo, ter vlaganje v ljudi) bo zagotavljal podporo regionalnim dejavnostim na področjih, kjer je potrebna spodbujevalna ali dopolnilna podpora za razvoj regionalnega sodelovanja,
- *posebni „instrument za hitro odzivanje na hitro naraščajoče cene nafte v državah v razvoju“*, ki ga je predlagala Komisija, bo prav tako dodatno podpiral regionalne kmetijske politike in regionalne politike za varnost hrane,
- *instrument za stabilnost* prispeva k regionalni stabilizaciji in usposobljenosti za vzpostavljanje miru, med drugim s ciljnim ukrepi za odzivanje na krizne razmere, namenjenimi reševanju dolgoročnejših medregionalnih varnostnih groženj.

5.3.3. Učinkovitejši način izvajanja

Za večjo učinkovitost povečane podpore bi bilo treba dejavnosti EU na ravni programov in projektov izvajati bolj strateško, in sicer z:

- *postopnim prehodom na način izvajanja, ki bo temeljil na programih (in ne na projektih)*,
- *dejavnim spodbujanjem metod skupnega izvajanja*, kot so sofinanciranje, preneseno sodelovanje ali združeni skladi. Tu lahko služi za zgled izkušnja s skrbniškim skladom EU za infrastrukturo v Afriki,

- **regionalno ustanovljenimi skladi**, v katere bi ES in države članice EU lahko prispevale v okviru sporazumov o gospodarskem partnerstvu in evropske strategije pomoči za trgovino, ki bi lahko bili tudi instrumenti za zagotavljanje podpore EU in drugih donatorjev regionalnemu povezovanju,
- **dajanjem prednosti projektom s pravo regionalno razsežnostjo**, torej zagotavljanjem, da projekti in dejavnosti i) neposredno podpirajo regionalne prednostne naloge, ii) imajo pravo regionalno razsežnost in iii) je njihov cilj čim bolj pospeševati rast v regiji,
- **krepitevijo „regionalne razsežnosti“ na nacionalni ravni** z bolj načrtnim vključevanjem regionalne razsežnosti v projekte, za katere se namenja podpora na nacionalni ravni.

Posebno pozornost je treba nameniti potrebni odgovornosti in usposobljenosti za učinkovito izvajanje (regionalne organizacije morajo imeti ustrezna pooblastila svojih držav članic, da lahko zagotavljajo dobro finančno upravljanje lastnih in donatorskih sredstev), pa tudi odpravljanju pomanjkljivosti pri absorpcijski sposobnosti regionalnih organizacij ter usposobljenosti donatorjev za spremljanje zagotavljanja pomoči.

In končno, podpora regionalnemu povezovanju držav AKP bi morala biti v sinergiji z neposrednim okoljem regij. To pomeni, da je treba olajšati sodelovanje med afriškimi regijami, na primer tako, da se ustrezni projekti financirajo iz dveh ali več regionalnih okvirnih programov. Tu je vključeno tudi spodbujanje sodelovanja med regijami AKP, najbolj oddaljenimi regijami EU in ter čezmorskimi državami in ozemlji EU, kjer obstaja potencial za regionalne sinergije⁷.

5.4. Trgovinska politika: spreminjajoča se paradigma v spreminjajočem se svetovnem okolju

5.4.1. Sporazumi o gospodarskem partnerstvu

S petnajstimi državami Cariforuma je bil sklenjen celovit regionalni sporazum o gospodarskem partnerstvu, v drugih regijah AKP pa EU in njeni partnerji ostajajo trdno zavezani, da bodo z vsemi državah posamezne regije dosegli sklenitev celovitih sporazumov o gospodarskem partnerstvu, ki med drugim vključujejo določbe o storitvah in naložbah ter čim izčrpnější sklop pravil, povezanih z regionalno trgovino.

Celoviti regionalni sporazumi o gospodarskem partnerstvu so ključni instrument partnerstva AKP–EU za spodbujanje regionalnega povezovanja. Z navezavo na partnerstvo z EU bodo olajšali izvajanje programov povezovanja, združevanje regionalnih trgov in krepitev premišljenih politik gospodarskega vodenja. Regionalni sporazumi o gospodarskem partnerstvu bodo zlasti:

- **spodbujali učinkovito izvajanje regionalnih dogovorov o blagovni menjavi** s podpiranjem obstoječih ali načrtovanih projektov za povezovanje trgovine, vključno s potrebnimi carinskimi reformami,
- **razširili regionalno menjavo storitev ter pospeševali naložbe znotraj regije** in z EU (če se bodo regije odločile, da take določbe vključijo v sporazume o gospodarskem partnerstvu) z bolj preglednimi, ustaljenimi in razvoju prijaznimi regionalnimi pravili,

---

⁷ Zelena knjiga Komisije o prihodnjih odnosih med EU ter čezmorskimi državami in ozemlji, COM(2008) 383 konč. z dne 25.6.2008 in Sporočilo Komisije o strategiji za najbolj oddaljene regije: dosežki in prihodnji izzivi, COM(2007) 507 konč. z dne 12.9.2007.

- ***konsolidirali sklop regionalnih pravil o trgovini*** z obravnavo pomembnih zakonodajnih vprašanj, kot so trgovinske olajšave, tehnične ovire v trgovini ter sanitarni in fitosanitarni standardi. Če bo regija pripravljena, bodo dogovori in sodelovanje na področju konkurence, intelektualne lastnine, socialnih in okoljskih vidikov ter pravil javnega naročanja izboljšali pogoje razvoja in poslovanja na nacionalni in regionalni ravni.

Sporazumi o gospodarskem partnerstvu vključujejo reforme na regionalni in nacionalni ravni ter vsebujejo podrobne določbe o razvojnem sodelovanju, ki EU zavezujejo k podpiranju teh reform, s čimer naj bi čim bolj povečali koristi in zmanjšali stroške novega trgovinskega režima med regijami AKP in EU.

Pomisleki in nerešena težavna vprašanja, ki jih bodo izrazili partnerji iz držav AKP, se bodo reševala na prilagodljiv način v skladu z mednarodnimi trgovinskimi pravili ter ob zagotavljanju napredka pri sklepanju celovitih regionalnih sporazumov o gospodarskem partnerstvu. Upošteevane bodo različne potrebe, ravni razvoja držav AKP ter stopnje obstoječih procesov regionalnega povezovanja, saj morajo sporazumi o gospodarskem partnerstvu temeljiti na obstoječih procesih regionalnega povezovanja in jih pospeševati. Zaradi razlik v regionalnih procesih povezovanja je mogoče, da bodo posamezne države različno vključene v sporazume o gospodarskem partnerstvu.

5.4.2. Drugi izzivi trgovinske politike v državah AKP

Pred državami AKP so še drugi izzivi trgovinske politike, ki bi jih bilo tudi treba vključiti v partnerstvo med EU in državami AKP:

- ***medsebojno učinkovanje regionalizma in multilateralizma***: EU bi morala ponovno opozoriti na potrebo po skrbnem oblikovanju regionalne odprtosti, da bi čim bolj povečali njen razvojni učinek. Poleg tega se bodo morale države, ki se zavzemajo za regionalno povezovanje, spoprijeti z izzivi, kot je trenutna kriza zaradi cen hrane, kjer bodo potrebne rešitve politik na regionalni ravni namesto nacionalnih odločitev, ki ogrožajo regionalne dogovore,
- ***racionalizacija programov povezovanja trgovine v Afriki***: Afriška unija je začela izvajati racionalizacijo, ki naj bi olajšala uresničitev dolgoročnega cilja kontinentalnega povezovanja. EU bi morala podpirati ta prizadevanja, ki utrjujejo temelje za prihodnjo združitev Afrike v enotno gospodarsko entiteto, ob tem pa si prizadevati, da se čim bolj zmanjšajo ovire v trgovini med afriškimi regijami. V okviru skupne strategije EU–Afrika bo EU v ta namen sodelovala z Afriško unijo in njeno Komisijo.

6. ZAKLJUČEK

Regionalno povezovanje bi moralo postati temeljno vodilo razvojne politike EU ter odnosov med EU in državami AKP, saj bistveno prispeva k večji politični stabilnosti ter z usklajenimi strukturnimi reformami in postopno liberalizacijo trgovine omogoča pospešeno rast. Regionalno povezovanje je torej ključno sredstvo za doseganje cilja novega tisočletja glede zmanjševanja revščine v regijah AKP.